

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 265/08-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka v konaní o sťažnosti R. K. a V. K., N., zastúpených advokátom JUDr. J. V., Advokátska kancelária, N., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 236/01 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. K. a V. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 236/01 **p o r u š e n é b o l o .**

2. R. K. a V. K. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'účinenie každému v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré **j e** Okresný súd Nitra **p o v i n n ý** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Nitra **j e p o v i n n ý** uhradiť R. K. a V. K. trovy právneho zastúpenia v sume 362,56 € (slovom tristošesťdesiatdva eur a päťdesiatšesť centov) na účet

ich právneho zástupcu JUDr. J. V., Advokátska kancelária, N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti R. K. a V. K. **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 265/08-12 z 3. septembra 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť R. K. (ďalej aj „sťažovateľ“) a V. K., N. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 236/01.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 29. septembra 2008 predsedu okresného súdu, aby sa k sťažnosti vyjadril.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. Spr 1343/08 zo 17. októbra 2008 doručenom ústavnému súdu 23. októbra 2008 zhodnotil prerokúvanú vec ako skutkovo a právne nenáročnú, vo vzťahu k správaniu sťažovateľov v priebehu dotknutého konania uviedol, že títo nepreberali súdom doručované zásielky a nebolo možné zistiť ich pobyt, čo podľa jeho názoru jednoznačne prispelo k predĺženiu konania. Postup súdu považuje za plynulý s výnimkou obdobia od februára 2004 do decembra 2005, keď došlo k zmene zákonného sudcu, ktorý navyše prevzal rozsiahlu spisovú agendu, čo spôsobilo narušenie plynulosti konania. Za okolnosť negatívne ovplyvňujúcu plynulosť konania považuje okresný súd aj správanie právneho zástupcu odporkyne v 3. rade, ktorý podľa jeho vyjadrenia opakovane požiadal o odročenie pojednávania, navrhoval opakovane doplnenie dokazovania a po podaní sťažnosti ústavnému súdu sa pojednávania už ani raz nezúčastnil.

Súčasťou vyjadrenia bola aj podrobná chronológia vykonaných procesných úkonov a súhlas okresného súdu s upustením od ústneho prerokovania veci.

Sťažovatelia v stanovisku zo 17. februára 2009, ktorým reagovali na vyjadrenie predsedu okresného súdu zo 17. októbra 2008, uviedli, že konanie trvá už osem rokov a päť mesiacov, čo je neprimerane dlhá doba. Poukázali ďalej na to, že už dva rozsudky okresného súdu z 13. decembra 2001 a 1. marca 2007 boli nadriadeným súdom zrušené pre závažné procesnoprávne a hmotnoprávne pochybenia. Sťažovatelia ďalej uviedli, že okresný súd iba formálne zisťoval miesta ich pobytu a nezaoberal sa obsahom došlých správ. V tejto súvislosti sťažovatelia uviedli: „A./ Na čl. 25 spisu odporcu je založené oznámenie Všeobecnej zdravotnej poisťovne N. o tom, že posledným evidovaným zamestnávateľom mňa, R. K. je Ing. L. M., A, N. U tohto živnostníka pracujem ja, R. K. aj v súčasnosti a u neho som pracoval počas celého súdneho konania vedeného na Okresnom súde Nitra pod č.k. 17C 236/01. Odporca odo dňa 19. januára 2000 až do doručenia oznámenia A. J. zo dňa 16.8.2006 nevykonával žiadny písomný dotaz u živnostníka Ing. L. M., aby zistil či som naďalej jeho zamestnancom alebo či som skončil môj pracovný pomer u tohto živnostníka.

B./ Okresný súd Nitra do dnešného dňa počas viac ako 8 rokov trvania tohto súdneho konania nevyzval S. a.s. B., aby oznámila súdu miesto pobytu nás, R. K. a V. K. S. a.s. B. mala k dispozícii adresu miesta nášho pobytu, pretože viedla bežný účet mňa R. K. Podľa nášho názoru S. a.s. B. túto informáciu súdu účelovo neposkytla, pretože bolo výhodnejšie aby sa konanie viedlo proti nám, ako voči osobám na neznámom mieste pobytu a aby sme bolo v konaní zastúpení opatrovníkom.“

Podľa názoru sťažovateľov okresný súd spôsobil prieťahy v konaní nielen v období od februára 2004 do decembra 2005, ale aj v období od vydania uznesenia Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 141/02-76 z 27. júna 2002 do nariadenia pojednávania konaného 16. augusta 2006, t. j. po dobu takmer 4 rokov a 2 mesiacov, keď okresný súd vo veci vôbec nekonal, pretože za riadne konanie podľa názoru sťažovateľov nemožno považovať „občasné vyžiadanie správ a o mieste pobytu“. V závere sťažovatelia k stanovisku okresného súdu pripojili aj uvedené argumenty: „Námietky odporcu o tom, že advokát JUDr. J. V. mal zapríčiniť prieťahy v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod

č.k. 17C 236/01 sú nepravdivé a nás sa netýkajú. Stav právnej neistoty nám nevyhovuje, pretože predlžovaním súdneho konania sa zvyšuje výška úrokov z omeškania a poplatkov, ktoré budeme musieť zaplatiť S. a.s. B. v prípade nášho neúspechu v tomto konaní. Preto nie je pravdivé tvrdenie odporcu, že účelovo oddŕaľujeme rozhodnutie súdu v tejto veci. Z obsahu spisu odporcu je zrejme, že my, R. K. a V. K. sme až do vydania rozsudku zo dňa 24.11.2008 nenavrhovali vo veci vykonanie dôkazov. Vykonanie dôkazov navrhoval advokát JUDr. J. V. v mene A. J. ... Po podaní tejto ústavnej sťažnosti sa advokát JUDr. J. V. zúčastnil pojednávania konaného dňa 11.8.2008 o 8.30 hod. na Okresnom súde Nitra. Nie je preto pravdivé tvrdenie odporcu, že po podaní našej ústavnej sťažnosti sa advokát JUDr. J. V. nezúčastnil žiadneho pojednávania vo veci. Pojednávania konaného dňa 11.8.2008 som sa zúčastnil aj ja, R. K. a zároveň som súdu predložil splnomocnenie od mojej manželky V. K. na jej zastupovanie na tomto pojednávaní. Advokát JUDr. J. V. požiadal odporcu o odročenie pojednávania nariadeného na termín 10.9.2008 o 13.15 hod. z pracovných dôvodov. Toto pojednávanie by sa aj v prípade účasti advokáta JUDr. J. V. nemohlo uskutočniť, pretože súd zabudol doručiť predvolanie na toto pojednávanie mne, V. K. ... Advokát JUDr. J. V. sa spolu s nami, R. K. a V. K. zúčastnil aj pojednávania konaného dňa 24.11.2008 na Okresnom súde v Nitre v tejto veci.“

Sťažovatelia súčasne oznámili ústavnému súdu, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Z obsahu sťažnosti a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 17 C 236/01:

Dňa 27. júna 2000 bol podaný na okresnom súde návrh na vydanie platobného rozkazu z titulu pôžičky proti sťažovateľom a z titulu ručenia aj proti odporcom v 3. a vo 4. rade.

Okresný súd vydal 28. júna 2000 platobný rozkaz, proti ktorému odporkyňa v 3. rade podala 15. augusta 2000 odpor.

V nasledujúcom období sa okresný súd pokúšal prostredníctvom príslušného oddelenia Policajného zboru doručiť platobný rozkaz sťažovateľom a zároveň zisťoval ich pobyt, ako aj pobyt odporcu vo 4. rade.

Uznesením z 2. júla 2001 okresný súd zrušil vydaný platobný rozkaz.

V období od zrušenia platobného rozkazu až do ustanovenia opatrovníka sťažovateľom uznesením z 28. novembra 2001 okresný súd postupne robil úkony súvisiace so súdnym poplatkom za odpor odporcu v 3. rade a priebežne zisťoval pobyt sťažovateľov.

Okresný súd uskutočnil 13. decembra 2001 pojednávanie, na ktorom rozsudkom zaviazal sťažovateľov a odporkyňu v 3. rade na zaplatenie dlžnej sumy a príslušenstva a voči odporcovi vo 4. rade konanie zastavil z dôvodu jeho úmrtia.

Odporkyňa v 3. rade podala proti rozsudku odvolanie 28. februára 2002 a zároveň požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Na základe odvolania podaného odporkyňou v 3. rade krajský súd uznesením z 27. júna 2002 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (na pojednávaní krajského súdu sa sťažovateľ zúčastnil).

Okresný súd uskutočnil 10. septembra 2002 pojednávanie, ktoré odročil na neurčito z dôvodu neprítomnosti účastníkov (predvolanie na pojednávanie doručované sťažovateľom bolo vrátené okresnému súdu nedoručené s označením „*odstáhaný bez udania adresy*“).

V období od 10. septembra 2002 okresný súd opakovane (10. septembra 2002 a 12. mája 2003) zisťoval prostredníctvom príslušných orgánov, ktoré vedú evidenciu obyvateľov, a orgánov polície pobyt sťažovateľov, pričom potrebné informácie mu boli oznámené 21. júla 2003 a 8. októbra 2003. V zisťovaní pobytu sťažovateľov pokračoval okresný súd aj v čase od 13. januára do 19. januára 2006.

Okresný súd určil 3. apríla 2006 termín pojednávania na 12. jún 2006, predvolanie adresované sťažovateľom bolo okresnému súdu vrátené nedoručené s označením „*adresát nezastihnutý*“.

V nasledujúcom období sa okresný súd pokúšal (neúspešne) o doručenie predvolania sťažovateľom na pojednávanie prostredníctvom Mestskej polície v N. a z dôvodov, že opakovane nebolo možné doručiť predvolania sťažovateľom, postupne menil termíny pojednávania (na 12. júl 2006 a 16. august 2006).

Dňa 16. augusta 2006 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania odročil na 25. október 2006 (predvolanie na pojednávanie adresované sťažovateľom bolo okresnému súdu vrátené nedoručené s označením „*adresát je neznámy*“).

Okresný súd 16. augusta 2006 požiadal zamestnávateľa sťažovateľov o doručenie predvolania na pojednávanie.

Dňa 17. augusta 2006 predložil navrhovateľ okresnému súdu zmenu návrhu.

Dňa 18. augusta 2006 predložila odporkyňa v 3. rade svoje vyjadrenie.

Dňa 20. septembra 2006 požiadal okresný súd príslušný orgán Policajného zboru o doručenie zásielky adresovanej zamestnávateľovi sťažovateľov.

Okresný súd uskutočnil 25. októbra 2006 pojednávanie, na ktorom predniesli svoje vyjadrenie právna zástupkyňa navrhovateľa, sťažovatelia a právny zástupca odporkyne v 3. rade.

Okresný súd uskutočnil 29. novembra 2006 pojednávanie, ktoré z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania odročil na 29. január 2007 (sťažovatelia boli o termíne pojednávania vyrozumení na predchádzajúcom pojednávaní).

Okresný súd 29. novembra 2006 vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľa na odstránenie nedostatkov podania.

Okresný súd uskutočnil 29. januára 2007 pojednávanie, na ktorom sa vyjadrili právna zástupkyňa navrhovateľa a právny zástupca odporkyne v 3. rade. Okresný súd pojednávanie odročil na 27. február 2007.

Dňa 22. februára 2007 predložila právna zástupkyňa navrhovateľa čiastočné späťvzatie návrhu a úpravu petitu, ako aj súvisiace podklady.

Okresný súd uskutočnil 27. februára 2007 pojednávanie, ktoré odročil na 1. marec 2007 na účel vyhlásenia rozsudku.

Okresný súd uskutočnil 1. marca 2007 pojednávanie, na ktorom vyhlásil rozsudok.

Dňa 20. apríla 2007 podala proti rozsudku odvolanie odporkyňa v 3. rade.

Okresný súd predložil 27. apríla 2007 spisový materiál spolu s podaným opravným prostriedkom krajskému súdu. Uznesením z 15. novembra 2007 krajský súd prvostupňový rozsudok zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 20. decembra 2007).

Okresný súd 24. januára 2008 vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľa na upresnenie návrhu.

Okresný súd uskutočnil 17. marca 2008 pojednávanie, na ktorom sa vyjadril právny zástupca odporkyne v 3. rade. Okresný súd pojednávanie odročil na 14. máj 2008.

Okresný súd 17. marca 2008 vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľa na upresnenie návrhu.

Dňa 5. mája 2008 právna zástupkyňa navrhovateľa ospravedlnila svoju neprítomnosť na určenom termíne pojednávania a požiadala o odročenie pojednávania.

Okresný súd 5. mája 2008 určil nový termín pojednávania na 26. máj 2008.

Okresný súd vyzval 5. mája 2008 právnu zástupkyňu navrhovateľa na upresnenie návrhu.

Dňa 22. mája 2008 predložila právna zástupkyňa navrhovateľa svoje vyjadrenie.

Okresný súd uskutočnil 26. mája 2008 pojednávanie, na ktorom sa vyjadrila právna zástupkyňa navrhovateľa, právny zástupca odporkyne v 3. rade a sťažovateľ. Okresný súd pojednávanie odročil na 18. jún 2008.

V nasledujúcom období okresný súd uskutočnil postupne pojednávania v termínoch 18. júna 2008, 11. augusta 2008, 19. septembra 2008, 13. októbra 2008 a 24. novembra 2008 a v medziobdobí medzi pojednávaniami zabezpečoval podklady na rozhodnutie vo veci.

Navyše ústavný súd zistil, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 17 C 236/2001-471 z 24. novembra 2008. Predmetný súdny spis sa od 3. marca 2009 nachádza na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o odvolaní sťažovateľov a tiež odporkyne v 3. rade.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

Ústavný súd už napadnuté konanie na okresnom súde posudzoval na základe sťažnosti iného účastníka vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 280/08 o tejto sťažnosti nálezom z 20. novembra 2008 (ďalej len „nález IV. ÚS 280/08“) aj rozhodol.

Z uvedeného je zrejmé, že v tomto konaní už nie je potrebné hodnotiť napadnuté konanie pred okresným súdom osobitne podľa všetkých štandardných kritérií, preto sa ústavný súd obmedzil iba na konštatovanie, že sa stotožňuje s obsahom posúdenia predmetu napadnutého konania ako súčasti bežnej agendy súdov (1. kritérium) a závermi o zistení zbytočných prietáhov zapríčinených nečinnosťou okresného súdu a jeho nesústreďenou a neefektívnou činnosťou v tomto konaní (3. kritérium), ktoré sú obsahom odôvodnenia nálezu IV. ÚS 280/08.

K tomu je už potrebné iba doplniť, že ústavný súd navyše zistil nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní v trvaní viac ako sedem mesiacov, a to od 30. septembra 2002 (keď okresnému súdu oznámil register obyvateľov údaje o pobyte sťažovateľov) do 12. mája 2003 (keď okresný súd požiadal o zistenie pobytu sťažovateľov obvodné oddelenie). Celkovo tak došlo k zbytočným prietahom z dôvodov nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní v trvaní 2 rokov a 10 mesiacov.

Ústavný súd k tomu ešte konštatuje, že argumentáciu okresného súdu, v ktorej poukazuje na objektívne dôvody narušenia plynulosti súdneho konania, a síce skutočnosť zmeny zákonného sudcu s pridelenou rozsiahlou spisovou agendou nemožno neakceptovať. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Na druhej strane bolo povinnosťou ústavného súdu posúdiť správanie sťažovateľov (2. kritérium), keďže v tomto konaní sa rozhoduje o namietanom porušení ich označených práv v predmetnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 C 236/01.

Ústavný súd zistil v správaní sťažovateľov ako účastníkov konania určité momenty, ktoré mali negatívny vplyv na rýchlosť a plynulosť konania. Analýza spisového materiálu preukazuje, že sťažovatelia nadobudli vedomosť o vedenom konaní v štádiu rozhodovania nadriadeného súdu o podanom odvolaní, keď sa sťažovateľ 27. júna 2002 zúčastnil pojednávania odvolacieho súdu, na ktorom bol zrušený prvostupňový rozsudok. V rámci ďalšieho konania sa však okresnému súdu nepodarilo sťažovateľom niekoľkokrát doručiť zásielku – predvolanie na pojednávanie, či už z dôvodu ich odsťahovania z pôvodnej adresy, alebo neprevzatia zásielky na aktuálnej adrese, v dôsledku čoho bol okresný súd nútený neustále zisťovať aktuálnu adresu sťažovateľov. Uvedenému stavu sa dalo predísť poskytnutím aktívnej súčinnosti zo strany sťažovateľov, ktorí by priebežne informovali okresný súd o svojom aktuálnom pobyte. Túto skutočnosť treba pripísať na vrub sťažovateľom ako okolnosť, ktorá mala výrazný vplyv na predĺženie doby posudzovaného konania. Sťažovatelia sa rovnako bez ospravedlnenia nezúčastnili určeného termínu pojednávania (29. novembra 2006) napriek tomu, že boli o ňom upovedomení.

Ústavný súd konštatuje, že zistená dĺžka konania vedeného okresným súdom nebola závislá od zložitosti veci, sčasti bola vyvolaná správaním sťažovateľov a faktorom, ktorý mal vplyv na túto neprimeranú dobu konania, bol aj postup okresného súdu a zbytočné prieskumy, ktorých sa dopustil v dôsledku zistených období nečinnosti (v celkovom trvaní dvoch rokov a desiatich mesiacov) znásobených jeho neefektívnym a nesústreďeným postupom v niektorých obdobiach konania.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 17 C 236/01 bolo porušené (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vychádzajúc z toho, že okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 236/01 ústavný súd v náleze IV. ÚS 280/08 prikázal konať bez zbytočných prietáhov, v tomto konaní už o tejto otázke nie potrebné rozhodovať.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovatelia v sťažnosti žiadali priznať primerané finančné zadostučinenie v sume 100 000 Sk pre každého z nich.

Ústavný súd s prihliadnutím na dĺžku konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 17 C 236/01, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým dĺžku zbytočných prietáhov v tomto konaní a tiež správanie sťažovateľov v posudzovanom konaní nepovažoval požadovanú sumu za primeranú, preto návrhu sťažovateľov nevyhovel v plnom rozsahu a priznal im finančné zadostučinenie v sume 500 € pre každého z nich (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastúpením advokátom JUDr. J. V. v konaní pred ústavným súdom, ktorý ich vyčíslil sumou 593,85 eur.

Pri určení náhrady trov konania vychádzal ústavný súd z § 11 ods. 2 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, z ktorých vyplýva, že za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2008 patrí advokátovi odmena rovnajúca sa $1/6$ z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky), t. j. zo sumy 19 056 Sk, čo predstavuje odmenu v sume 105,42 € (3 176 Sk) a režijný paušál v sume 6,30 € (190 Sk). V danom prípade išlo o právne služby pri zastupovaní dvoch osôb, preto sa základná sadzba tarifnej odmeny znižuje o 20 %, t. j. na 84,34 €. Za dva úkony právnych služieb (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) vykonané pre dve osoby predstavuje celková výška odmeny advokáta sumu 362,56 € ($4 \times 84,34 \text{ €} + 4 \times 6,30 \text{ €}$).

Úkon právneho zástupcu, ktorým bolo stanovisko sťažovateľov (zo 17. februára 2009) k vyjadreniu okresného súdu, nepovažoval ústavný súd za taký, ktorý by prispel vo výraznejšej miere k objasneniu skutkového stavu veci, preto náhradu trov zaň sťažovateľom nepriznal.

Ústavný súd teda priznal sťažovateľom trovy právneho zastúpenia v sume 362,56 €, ktoré je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2009